

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

_____ Ігор БОЛБОТ

«___» _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри банківської

справи та страхування

протокол № 10 від «28» травня 2025 р.

Завідувач кафедри

_____ Вікторія КОСТЮК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Економічна кібернетика»

_____ Наталія КЛИМЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Цифрова економіка»

_____ Володимир ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ, ГРОШІ І КРЕДИТ

Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	«Економічна кібернетика», «Цифрова економіка»
Факультет	Інформаційних технологій
Розробники:	доцент кафедри банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент Олена Борисівна ЖАРІКОВА

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет інформаційних технологій
«05» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ, ГРОШІ І КРЕДИТ

Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	«Економічна кібернетика», «Цифрова економіка»
Факультет	Інформаційних технологій
Розробники	доцент кафедри банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент Олена Борисівна ЖАРІКОВА

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Фінанси, гроші і кредит»

Дисципліна «Фінанси, гроші і кредит» є однією з фундаментальних економічних дисциплін, що вивчається студентами бакалаврату факультету інформаційних технологій. Метою курсу є формування у студентів цілісного уявлення про сутність, функції та структуру фінансової системи, природу грошей, механізми кредитування та роль банківської системи в економіці. У межах курсу розглядаються основні поняття та категорії фінансів, грошового обігу та кредиту, особливості фінансових відносин між суб'єктами господарювання, населенням та державою. Студенти ознайомлюються з основами функціонування грошового ринку, центрального банку, комерційних банків та інших фінансових інституцій, вивчають інструменти грошово-кредитної та фінансової політики.

Дисципліна «Фінанси, гроші і кредит» відноситься до обов'язкових дисциплін та є складовою частиною підготовки фахівців економічного профілю. Вона забезпечує формування базових знань, необхідних для розуміння функціонування фінансової системи, грошового обігу та кредитно-банківських механізмів.

Актуальність вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» зумовлена зростаючою роллю фінансових знань у сучасному світі, де ефективне управління грошовими ресурсами, кредитними інструментами та фінансовими потоками є запорукою економічної стабільності як окремих суб'єктів господарювання, так і національної економіки загалом. Сучасна економіка характеризується високим рівнем фінансової інтеграції, динамічним розвитком фінансових ринків, цифровізацією банківського сектору та постійними змінами в грошово-кредитній політиці. У таких умовах розуміння принципів функціонування фінансів, природи грошей і механізмів кредитування є необхідним для прийняття ефективних управлінських рішень, прогнозування економічних ризиків і забезпечення фінансової безпеки. Крім того, з огляду на глобальні виклики, такі як фінансова нестабільність, інфляційні процеси, державний борг і валютні коливання, знання, отримані в межах цієї дисципліни, мають безпосереднє практичне значення для фахівців з економіки, фінансів, банківської справи, управління та державного сектору.

Вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» спирається на фундаментальні положення економічної теорії, зокрема мікро- та макроекономіку, теорію вартості, грошовий обіг і кредитні відносини. Також вона базується на знаннях з банківської справи, фінансового права та практики функціонування фінансових інституцій.

Завдання дисципліни. Дана дисципліна має сформувати фінансово-грамотного громадянина країни і спеціаліста з економіки, здатного зібрати інформаційні ресурси для аналізу, методично грамотно обробити їх, і з'ясувати дії закону грошового обороту та механізмів регулювання економіки спрогнозувати ситуацію на фінансовому ринку і його сегментах та розробити заходи по її поліпшенню.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати: сутність грошей, функції і види грошей; економічні теорії їх виникнення; закони регулювання грошового обороту держави; завдання грошової політики Національного банку України, складові грошово-кредитного механізму та його інструменти; принципи кредитування і види кредитів; сутність інфляції, її типи і причини виникнення. Знати сутність фінансів і їх відмінність від грошей, елементів, з яких складається внутрішня будова фінансової системи, специфіку кожної сфери, організаційну структуру управління фінансовою системою.

уміти: показати роль грошей та фінансів у системі відтворення; аналізувати сучасну грошово-кредитну і фінансову політику держави та виявляти її вплив на економіку і соціальне становище в країні; моделювати нормальну та кризову фінансові ситуації та бачити вихід із останньої; розраховувати грошові агрегати, розраховувати структуру грошової маси, грошову базу та швидкість обігу грошей, обирати ефективні способи подолання інфляції, розраховувати платежі по кредитах і доходи по депозитах банку. Вміти обирати відповідні методи та інструменти для залучення фінансових ресурсів на фінансовому і грошовому ринках.

Опановуючи курс з дисципліни «Фінанси, гроші і кредит», здобувач вищої освіти має оволодіти базовими теоретичними знаннями про фінансову систему, грошовий обіг та кредитні механізми. Він повинен розуміти функції та роль фінансових інститутів у забезпеченні стабільного економічного розвитку. Студент навчається аналізувати фінансові процеси, оцінювати економічні ризики та використовувати фінансово-аналітичні інструменти. Також важливо набути практичних навичок роботи з бюджетами, податковими розрахунками, банківськими та кредитними операціями. Отримані знання стануть основою для прийняття обґрунтованих рішень у сфері фінансів як на мікро-, так і на макрорівні.

Здобувач вищої освіти має оволодіти:

- ✓ знаннями про сутність, функції та структуру фінансів, грошей і кредиту;
- ✓ навичками аналізу фінансових процесів, грошового обігу та кредитних операцій;
- ✓ вмінням оцінювати діяльність фінансових інституцій, зокрема банків, та застосовувати інструменти грошово-кредитної і фіскальної політики;
- ✓ розумінням принципів функціонування бюджетної, банківської та податкової систем;
- ✓ здатністю використовувати здобуті знання у професійній діяльності, приймати обґрунтовані економічні рішення та адаптуватися до змін фінансового середовища.

Знання, отримані у ході вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит», сприятимуть досягненню високого рівня економічної обізнаності та фінансової грамотності. Вони допоможуть здобувачеві вищої освіти краще розуміти механізми функціонування національної та світової економіки. Завдяки цим знанням студент зможе ефективно аналізувати фінансові явища, прогнозувати економічні наслідки управлінських рішень і оцінювати ризики. Також дисципліна формує навички практичного застосування грошово-кредитних інструментів у професійній діяльності. Вивчене сприятиме формуванню критичного мислення, здатності приймати обґрунтовані рішення у сфері фінансів та адаптуватися до змін фінансового середовища.

У ході навчання із метою ефективної організації навчального процесу й комунікації використовується електронна пошта, месенджер Viber, створено групи у Телеграмі, текстовий редактор MS Word, табличний редактор Excel, редактор презентацій Power Point.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	051 «Економіка»	
Освітня програма	«Економічна кібернетика», «Цифрова економіка»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсова робота	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття, год.	30	
Практичні, семінарські заняття, год.	30	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота, год.	60	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Формування у бакалаврів з економіки, що навчаються за освітньою програмою «Економічна кібрнетика», цілісної системи знань щодо сутності грошей, фінансів і кредиту та набуття навичок аналізу різних аспектів грошово-кредитної та фінансової політики, оволодіння практикою використання грошово-кредитних та фінансових інструментів для розв'язання фінансових проблем в державі, у бізнесі, у домогосподарствах. Сформувати фінансово-грамотного громадянина країни і спеціаліста з економіки, здатного зібрати інформаційні ресурси для аналізу, методично грамотно обробити їх, і зі знанням дії закону грошового обороту та механізмів регулювання економіки спрогнозувати ситуацію на фінансовому ринку і його сегментах та розробити заходи по її поліпшенню.

Метою вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» є формування у майбутніх фахівців з менеджменту сучасного економічного мислення та системи знань щодо загальних закономірностей розвитку сучасних фінансових і грошово-кредитних відносин суспільства. Розуміння сутності грошей, кредитних відносин, валютних відносин, принципів побудови та функціонування кредитної й банківської системи дозволяє об'єктивно оцінювати фінансове середовище, в якому функціонує господарчий суб'єкт і приймати ефективні управлінські рішення. Формування системи знань стосовно теорії грошей та кредиту, закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики й розвитку банківської системи, сформувати вміння та закріпити навички організації грошового обороту та функціонування кредитного ринку. Зміст курсу «побудований на основі синтезу наукових надбань світової теоретичної думки з узагальненнями новітньої господарської практики різних країн, а також процесів, що характеризують становлення грошових, валютних і кредитних відносин в економіці України.

Завданням вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» є формування у студентів цілісного уявлення про функціонування фінансової системи як на мікрорівні (рівень підприємств і домогосподарств), так і на макрорівні (рівень держави та національної економіки). На мікрорівні завданням є опанування механізмів управління фінансами підприємств, використання кредитних ресурсів та аналізу фінансових показників. На макрорівні - розуміння принципів грошово-кредитної політики, функціонування державних фінансів, центрального банку та фінансових ринків. Дисципліна спрямована на розвиток практичних навичок аналізу і прийняття ефективних фінансових рішень в умовах ринкової економіки.

Результати навчання - у результаті вивчення дисципліни студенти набувають знань про основи функціонування фінансової системи, грошового обігу та кредиту. Вони розуміють роль фінансів у забезпеченні економічного розвитку держави та підприємств. Студенти оволодівають практичними навичками аналізу фінансових потоків, визначення ефективності кредитних операцій та використання фінансових інструментів. Здобувають вміння приймати обґрунтовані фінансові рішення в умовах ринкової економіки. Формуються професійні компетентності для роботи у сфері банківської справи, державних фінансів та інвестиційної діяльності.

Задля більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Viber, Telegram. А також необхідно володіти навичками з використання текстового редактора MS Word, табличного редактора Excel, редактора зі створення презентацій Power Point.

ОП «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК) - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Спеціальні (фахові) компетентності(ФК)

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК11.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання

ПР09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПР10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПР13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ОП «ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА»

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК) - здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та практичні проблеми, приймати відповідні управлінські рішення в економічній сфері та сфері цифрової економіки, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки, сучасних інформаційних технологій, методів економіко-математичного моделювання в умовах діджиталізації соціальних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК05. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

ОП «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА», ОП «ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	тижні	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Сутність, функції грошей та грошовий оборот								
Тема 1. Необхідність, сутність та еволюція грошей	1	2	2	15				
Тема 2. Функції грошей. Види грошей та їх вартість	2	2	2					
Тема 3. Грошовий оборот: структура та закони його регулювання	3	4	4					
Разом за змістовим модулем 1		8	8					
Змістовий модуль 2. Грошовий ринок, грошові системи, інфляція і кредит								
Тема 4. Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації	4	2	2	15				
Тема 5. Грошові системи, їх елементи та типи	5	2	2					
Тема 6. Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання	6	2	2					
Тема 7. Кредит: форми і види	7	2	2					
Разом за змістовим модулем 2		8	8					
Змістовий модуль 3. Сутність фінансів, фінансова система, фінансова політика, державні фінанси, фінанси домогосподарств								
Тема 8. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	8	2	2	15				
Тема 9. Фінансова система і фінансова політика	9	2	2					
Тема 10. Державні фінанси, бюджет та бюджетна система	10	3	3					
Разом за змістовим модулем 3		7	7					
Модуль 4. Страхування, страховий ринок, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок								
Тема 11. Страхування та страховий ринок	11-12	2	2	15				
Тема 12. Фінанси домогосподарств	13-14	2	2					
Тема 13. Фінансовий ринок	15	3	3					
Разом за змістовим модулем 4		7	7					
Усього годин	15 тижні в	30	30	60				

3. Теми лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин денна
1	Необхідність, сутність та еволюція грошей	2
2	Функції грошей. Види грошей та їх вартість	2
3	Грошовий оборот: структура та закони його регулювання	2
4	Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації	2
5	Грошові системи, їх елементи та типи	2
6	Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання	2
7	Кредит: форми і види	2
8	Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	2
9	Фінансова система і фінансова політика	2
10	Державні фінанси, бюджет та бюджетна система	3
11	Страховання та страховий ринок	2
12	Фінанси домогосподарств	3
13	Фінансовий ринок	2
Разом		30

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин денна
1	Необхідність, сутність та еволюція грошей	2
2	Функції грошей. Види грошей та їх вартість	2
3	Грошовий оборот: структура та закони його регулювання	2
4	Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації	2
5	Грошові системи, їх елементи та типи	2
6	Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання	2
7	Кредит: форми і види	2
8	Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	2
9	Фінансова система і фінансова політика	2
10	Державні фінанси, бюджет та бюджетна система	3
11	Страховання та страховий ринок	2
12	Фінанси домогосподарств	3
13	Фінансовий ринок	2
Разом		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність, функції грошей та грошовий оборот	15
2	Грошовий ринок, грошові системи, інфляція і кредит	15
3	Сутність фінансів, фінансова система, фінансова політика, державні фінанси, фінанси домогосподарств	15
4	Страховання, страховий ринок, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок	15
Разом		60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних, розрахункових та графічних робіт, презентацій;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сутність, функції грошей та грошовий оборот		
Лекція 1. Необхідність, сутність та еволюція грошей.	ПР09, ПР10, ПР13. У т.ч. здобувачі освіти будуть знати сутність грошей, процес їх виникнення, концепції походження, функції грошей, види грошей, сутність і структуру грошового обороту, розрізнятиме його макро- і мікроекономічний аспекти, розумітиме модель сукупного грошового обороту, механізм здійснення контролю за грошовою масою в країні, знатиме закон грошового обігу. Вмітиме порахувати структуру грошової маси, швидкість обігу грошей, грошові агрегати, розумітиметься на методах стабілізації грошей. Студент вмітиме аналізувати та розуміти суть і функції грошей, а також їх роль у забезпеченні економічної стабільності. Знати, як працює грошовий ринок і які інструменти використовуються для регулювання грошової маси.	70
Практична робота 1. Необхідність, сутність та еволюція грошей. Функції грошей. Види грошей та їх вартість		
Самостійна робота 1. Необхідність, сутність та еволюція грошей. Функції грошей. Види грошей та їх вартість		
Лекція 2. Функції грошей. Види грошей та їх вартість		
Практична робота 2. Функції грошей. Види грошей та їх вартість		
Самостійна робота 2. Функції грошей. Види грошей та їх вартість		
Лекція 3. Грошовий оборот: структура та закони його регулювання		
Практична робота 3. Грошовий оборот: структура та закони його регулювання		
Самостійна робота 3. Грошовий оборот: структура та закони його регулювання		
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Грошовий ринок, грошові системи, інфляція і кредит		
Лекція 4. Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації.	ПР09, ПР10, ПР13. У т.ч. здобувачі освіти будуть знати: обговорення проблемних питань на семінарських заняттях, аналіз ситуації на грошовому ринку, розв'язок ситуаційних	
Практична робота 4. Грошовий ринок: особливості його функціонування і		

стабілізації.	завдань, виконання завдань в elearn. В результаті вивчення матеріалу студент знатиме сутність грошового ринку і особливості його функціонування та стабілізації, розумітиметься на питаннях формування попиту і пропозиції на грошовому ринку, знатиме, як досягається рівновага на ринку грошей. Студент має розуміти від чого залежить зміна валютного курсу, вміти розрахувати рівень інфляції в країні, знати способи її подолання. Має знати принципи банківського кредитування. Вміти розрахувати виплати по кредитах і отримання доходів за депозитами, розраховувати лізингові платежі підприємства. Знати та вміти вирішувати задачі за простими та складними відсотками, за кредитними та депозитними операціями. Вивчити принципи кредитування та види кредитів. Вміти охарактеризувати кредитний ринок, грошовий ринок та їх елементи.	70
Самостійна робота 4. Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації.		
Лекція 5. Грошові системи, їх елементи та типи		
Практична робота 5. Грошові системи, їх елементи та типи		
Самостійна робота 5. Грошові системи, їх елементи та типи		
Лекція 6. Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання		
Практична робота 6. Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання		
Самостійна робота 6. Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання		
Лекція 7. Кредит: форми і види		
Практична робота 7. Кредит: форми і види		
Самостійна робота 7. Кредит: форми і види		
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Змістовий модуль 3. Сутність фінансів, фінансова система, фінансова політика, державні фінанси, фінанси домогосподарств		
Лекція 8. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	ПР09, ПР10, ПР13. У т.ч. здобувачі освіти будуть знати: сутність і функції фінансів як економічної категорії. Повинні розуміти структуру фінансової системи, її основні складові та роль у забезпеченні стабільного розвитку держави. Студент також має знати джерела доходів і напрямки витрат домогосподарств, а також їх вплив на загальну економічну ситуацію. Важливо, щоб він умів складати особистий і сімейний бюджети, аналізувати доходи й витрати. Крім того, студент має вміти приймати обґрунтовані фінансові рішення для забезпечення раціонального використання. Підготовка презентацій доповідей, обговорення матеріалу лекції, проблемних питань та виконання завдань в elearn. Також студенти мають вміти: визначати джерела доходів і планувати витрати домогосподарств, складати та аналізувати особистий і сімейний бюджети, оцінювати фінансовий стан домогосподарства та приймати обґрунтовані фінансові рішення, застосовувати основні фінансові інструменти для досягнення фінансової стабільності, формувати навички відповідального управління фінансами в умовах ринкової економіки.	70
Практична робота 8. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і фінансова політика		
Самостійна робота 8. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і фінансова політика		
Лекція 9. Державні фінанси, бюджет та бюджетна система		
Практична робота 9. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і фінансова політика		
Самостійна робота 9. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і фінансова політика		
Лекція 10. Фінанси домогосподарств		
Практична робота 10. Фінанси домогосподарств		
Самостійна робота 10. Фінанси домогосподарств		
Модульна контрольна робота 3		30
Всього за модулем 3		100
Модуль 4. Страхування, страховий ринок, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок		
Лекція 11. Страхування та страховий ринок	ПР09, ПР10, ПР13 У т.ч. здобувачі освіти будуть знати: теми лекційних занять та	

Практична робота 11. Страхування та страховий ринок	адаптувати новий матеріал на практичних заняттях. Підготовка презентацій доповідей, виконання самостійної роботи в elearn, аналітичні розрахунки. Студент має розуміти роль страхування у системі фінансової безпеки та управлінні ризиками. Він повинен знати структуру фінансового ринку, його основні інститути та функції. Також студент вивчає подані теми для того, щоб уміти приймати обґрунтовані рішення щодо використання фінансових інструментів і страхових продуктів у практичній діяльності. Студент має вміти аналізувати основні види страхових послуг і механізми їх функціонування.	70
Самостійна робота 11. Страхування та страховий ринок		
Лекція 11. Фінанси домогосподарств		
Практична робота 12. Фінанси домогосподарств		
Самостійна робота 12. Фінанси домогосподарств		
Лекція 13. Фінансовий ринок		
Практична робота 13. Фінансовий ринок		
Самостійна робота 13. Фінансовий ринок		
Модульна контрольна робота 4		30
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен		30
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.2. Політика оцінювання

Політика щодо дедайннів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4325>);
- Конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4325>
- Жарікова О.Б., Аврамчук Л.А. Навчальний посібник з дисципліни "Гроші і кредит" для студентів ОС «Бакалавр» спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка». Київ: ЦП Компрінт, 2019. 440 с.
- Жарікова О.Б., Аврамчук Л.А. Навчальний посібник (видання перероблене і доповнене) для студентів ОС «Бакалавр» спеціальностей: 072 «Фінанси, банківська

справа та страхування», 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка». Київ: ЦП Компрінт, 2020. 440 с.

5. Аврамчук Л.А., Жарікова О.Б. Курс лекцій з дисципліни «Гроші і кредит» для ОС «Бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 051 «Економіка». Київ: ЦП Компрінт, 2020. 200 с.

6. Жарікова О.Б., Файчук О.В. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів ОС «Бакалавр» з дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» спеціальності 073 «Менеджмент». Київ: ТОВ «Компрінт». 2023. 60 с.

7. Жарікова О.Б., Костюк В.А. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент». Київ: ТОВ «Компрінт», 2024. 60 с.

8. Жарікова О.Б., Файчук О.В., Євченко Т.І. Методичні вказівки з вивчення дисципліни "Фінанси, гроші і кредит" для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 "Економіка" (ОП "Економічна кібернетика", ОП "Цифрова економіка"). Київ: ТОВ «Компрінт», 2024. 60 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Жарікова О.Б., Пащенко О.В., Гребенюк Т.А. Ринок іпотечної нерухомості: кредитування домогосподарств комерційними банками України під час воєнного стану. Економіка і управління бізнесом. Науковий журнал. Том. 15, № 1, 2024.

URL: <https://economicscience.com.ua/uk/journals/t-15-1-2024>

2. Жарікова О.Б., Пащенко О.В. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності зернової галузі України на світовому ринку. Електронний журнал Ефективна економіка. №3. 2024. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/issue/view/137>

3. Гроші і кредит : підручник / В. Ю. Світлична ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.

4. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с. DOI 10.25264/28.01.2021

5. Гроші та кредит: навч. посібник / С. П. Стеценко, В. В. Титок, Н. В. Лисиця [та ін.]; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ: КНУБА, 2024. 227 с.

6. Zharikova O., Cherkesenko K. (2021). Personnel management development issues in multinational corporations of the world economy. *Economics and education international scientific journal*. Vol 6 number 3, 2021. P. 45-52. Retrieved from: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/econedu/article/view/1546>

7. Tryhuba A., Ivanyshyn V., Chaban V., Zharikova O. (2021). Influence of agrometeorological component of the project environment on the duration of works in chemical protection projects of agricultural crops. *Independent Journal of management & Production (ijm&p)*. 12, n. 3. P. 138-150. Retrieved from: <https://publons.com/researcher/4636801/olena-zharikova/publications/>

8. Gumenna-Derij M., Khorunzhak N., Zharikova O., Tsyhan R. (2021). Information model of material and technical and financial resources in housing in Ukraine and Europe: accounting and management aspect. *Independent Journal of Management & Production*. Nov 1, 2021. p. 495-515. Retrieved from: <https://publons.com/researcher/4636801/olena-zharikova/publications/>

9. Zharikova O., Cherkesenko K. (2021). Integration of Banks and insurance company's activities in Ukraine. *Journal of Scientific Papers «Social Development and Security»*. 11(2). 2021. P. 42-57. Retrieved from: <https://doi.org/10.33445/sds.2021.11.2.5>

10. Zharikova O., Cherkesenko K. (2021). Theoretical Fundamentals of the Integration Process of Banking Institutions and Insurance companies of Ukraine. *Political Science and Security Studies Journal*. 2021. P. 39-46. Retrieved from: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5544196>

11. Zharikova O.B., Pashchenko O.V. (2021). Financial and economic activity of agrobusiness according to international standards. *Scientific Bulletin of Kherson state university*. Series

«Economic sciences». №42/2021. P.64-72. Retrieved from: <http://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2021-42-10>

12. Zharikova O., Pashchenko O. (2022). Scoring structurization model of commercial banks borrower's' creditability assessment under the global financial crisis. Науковий журнал «Біоекономіка і аграрний бізнес». Вип.1 №1. 2022 р. С.28-42. URL: <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy>

13. Zharikova O., Verbovenko I. Formation of a quality credit portfolio of Ukrainian Banks: state and structure of the credit portfolio of PrivatBank JSC by different sectors of the economy. *Bioeconomy Journal*. 2022. Том 13. Вип. №4. Р. 54-70. URL: [http://doi.org/10.31548/economics13\(4\).2022.46-61](http://doi.org/10.31548/economics13(4).2022.46-61)

14. Zharikova O., Pashchenko O., Smalyuh M. (2023). Ensuring effective management of the credit portfolio of a commercial bank in the conditions the modern crisis. *Bioeconomy Journal*. 2023. № 2. Том 14. Р. 46-57. URL: [http://doi.org/10.31548/economics14\(2\).2023.046](http://doi.org/10.31548/economics14(2).2023.046)

15. Zharikova O. Risk-Return Relationship in the Nigerian Stock Market: Comparative between Fama-French Five-Factor Model and Higher Moment Fama-French Five-Factor Model National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine. *Облік і фінанси*. 2023. №1(99). Р. 2518-1181.

URL: <https://ideas.repec.org/a/iaf/journal/y2023i1p68-78.html>

16. Faichuk O., Pashchenko O., Zharikova O., Kovalenko N., Faichuk O. (2024). Economic efficiency of the ghg emission from energy use in agriculture: comparative analysis of Ukraine and the eu member states. *Technology. Resources*. Rezekne, Latvia. 2024. pp. 149-153. Retrieved from: <https://journals.rta.lv/index.php/ETR/article/view/7986>

17. Zharikova O. Adaptation of foreign experience in the development of housing mortgage as one of the most important economic and social tasks of the modern world in Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends: materials VIII International Scientific and Practical Conference (Burgas, Bulgaria, July 1-2, 2024) Burgas: Avangard Prima, 2024. 142 p. pp. 76-81.

18. M. Talavirya, O. Zharikova, O. Pashchenko, D. Aleksandrov. (2024) Methodological foundations for implementation of expert-monetary evaluation of agricultural enterprises: land and mortgage lending. Міжнародний науковий журнал Економічний дискурс номер 3. 2024. С. 44-52.

19. Офіційний сайт Державної служби статистики України.

URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

20. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

21. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

22. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

23. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>